

REGLEMENTAREA DREPTULUI LA INFORMAȚIE ÎN BIBLIOTECĂ

REGULATION OF THE RIGHT TO INFORMATION IN THE LIBRARY

Snejana ZADAINOVA¹ [ORCID: 0000-0002-6418-6874]

Aliona PURICI² [ORCID: 0000-0002-4790-861X1]

Abstract: *Libraries collect and preserve any type of information, knowledge, resources to make them available to users, the general public - today and tomorrow. Use of works in the library is allowed for study, research, reference, or citation, subject to copyright laws and the terms and conditions established by the rights owner. SL USARB has an important role in providing information and promoting a well-informed and learned society.*

Keywords: *right to information, copyright, libraries, regulations*

Dreptul la informație în bibliotecă este un aspect important al drepturilor omului și al principiilor democratice care susțin accesul liber la informații și cunoștințe pentru toți membrii societății. Accesul la informație se bazează pe un ansamblu de instrumente și mecanisme de ordin normativ, conceptual-științific, instituțional, instructiv și organizatoric. În Reglementarea dreptului la informație în bibliotecă, se implică diverse aspecte legale și administrative care vizează atât accesul publicului la informație, cât și protecția drepturilor de autor și confidențialitatea datelor personale.

LEGE nr. 160 Cu privire la biblioteci, cu ultimile modificări din 09.06.22, în articol 38 Accesul la informație prevede că „Statul garantează oricărui utilizator dreptul la informație prin oferirea accesului la toate genurile și tipurile de documente intrate în biblioteci, precum și la rețelele informaționale locale, naționale și internaționale, conform convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

Accesul utilizatorului la serviciile și colecțiile de bibliotecă, în BȘ a USARB, se face în conformitate cu *Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice*, elaborat în corespundere cu prevederile legale referitoare la drepturile și libertățile fundamentale ale omului, dreptul de autor și drepturile conexe.

Biblioteca Științifică a USARB are un rol crucial în promovarea accesului la informație și respectarea drepturilor de autor. În Republica Moldova, drepturile de autor și alte drepturi conexe sunt reglementate de Legea privind drepturilor de autor și drepturilor conexe (Legea nr. 139/2010 Abrogată prin LP230 din 28.07.22, MO278-282/09.09.22 art. 578; în vigoare 09.10.22), care protejează operele intelectuale, cum ar fi cărțile, operele muzicale, filmele și alte creații în conformitate cu drepturile autorilor.

Legea privind drepturilor de autor și drepturilor conexe conține dispoziții care permit utilizarea operelor protejate în bibliotecă și puse la dispoziția publicului, în scopuri educaționale, de cercetare, formare personală.

Principalul document care reglementează accesul la informație este LEGE Nr. 982 din 11-05-2000 cu modificări LP52 din 16.03.23, MO97-99/24.03.23 art.150; în vigoare 24.03.23, privind Accesul la informație.

---

¹ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, snejanazadainova@gmail.com

² Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, purici.aliona@mail.ru

În BŞ a USARB se oferă acces liber la informație, în conformitate cu principiile libertății de exprimare și a dreptului la informație pentru toate categoriile de utilizatori, fără discriminare rasială, etnică, religioasă, de gen, de orientare sexuală, de vârstă sau de statut social și propune o gamă variată de resurse, inclusiv cărți, reviste, materiale digitale, publicații academice, resurse multimedia etc., pentru a satisface diversele nevoi de informare ale utilizatorilor.

Pentru a îmbunătăți accesul la informație și a promova alfabetizarea informațională, Biblioteca Științifică a USARB cooperează cu alte instituții și organizații, de exemplu - Catalogul – ExLibris PRIMO, care asigură căutarea informației, concomitent, în 7 cataloage ale bibliotecilor universităților din RM.

În Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, este recunoscută importanța strategică a Accesului Deschis la informație. În acest scop a fost elaborată *Politica privind accesul Deschis la Informație*. Prin realizarea acestei politici se va susține administrarea, diseminarea și conservarea, pe termen lung, a lucrărilor științifico-didactice ale membrilor comunității universitare în scopul creșterii vizibilității științifice pe plan național și internațional a comunității academice locale.

În cadrul Proiectului TEMPUS Information Services for Improvement Study Quality (MISISQ) – Servicii informaționale moderne pentru îmbunătățirea calității studiilor, a fost creat Repozitoriul Instituțional ORA USARB – arhivă electronică instituțională cu acces deschis, gestionată de Biblioteca Științifică USARB, cu depozitare de lungă durată, în vederea acumulării, stocării, conservării și diseminării producției științifice a universității, care funcționează în corcondanță cu *Regulamentul de organizare și funcționare a Repozitoriului Instituțional ORA USARB*.

La indexarea publicațiilor în RI ORA USARB se atribuie licențele de protecție a drepturilor de autor conform Creative Commons Attribution. În conformitate cu condițiile de acces a Creative Commons, documentele plasate în Repozitoriu instituțional ORA USARB (cu text integral) pot fi:

- deschise, citite, descărcate, copiate, printate, utilizate și distribuite;
- utilizate cu condiția respectării drepturilor morale ale autorului;
- autorizate pe colecții și puse la dispoziția tuturor utilizatorilor
- închise pentru perioada de embargo, oferind posibilitate terților de a solicita de la autor o copie a textului integral al publicației, cu indicarea scopului utilizării publicației.

De exemplu, lucrarea profesoarei **Secrieru, Luminița** „*Metodologia cercetării psihologice cu elemente de statistică aplicată*”, nu poate fi vizualizată de utilizatori, deoarece la solicitarea autorului sunt puse anumite restricții. Biblioteca Științifică USARB respectă legislația privind drepturile de autor și asigură că informația oferită să nu încalce aceste drepturi.

Biblioteca Științifică a USARB are acces la diverse baze de date și resurse electronice, care sunt protejate prin licențe de utilizare. Aceste licențe stabilesc restricții privind utilizarea, distribuirea și accesul la conținutul respectivelor resurse. Biblioteca respectă termenii și condițiile acestor licențe, pentru a se conforma legii și pentru a menține accesul la aceste resurse.

Reglementarea dreptului la informație, în Biblioteca Științifică a USARB, abordează și aspecte etice, precum respectarea confidențialității utilizatorilor, neutralitatea politică și promovarea accesului la informație diversă și echilibrată. Bibliotecarii sunt conștienți de

aceste prevederi și acționează în conformitate cu *Codul deontologic al bibliotecarului*.

Dreptul la informație, în Biblioteca, este legat și de aspecte financiare, deoarece bugetele insuficiente pot limita achiziționarea de materiale și accesul la anumite resurse. O problemă de reglementare constă în asigurarea unei finanțări adecvate pentru bibliotecă, astfel încât aceasta să poată îndeplini, în mod eficient, misiunea de a oferi informație accesibilă publicului.

Realizarea dreptului la informație, în BȘ a USARB, este un aspect esențial al activității acesteia și implică facilitarea accesului la informație într-un mod nediscriminatoriu și transparent.

BȘ a USARB oferă acces publicului la informațiile și materialele pe care le deține, dar cu respectarea drepturilor de autor. Este important faptul că, anume, bibliotecile joacă un rol esențial în facilitarea accesului la informații și în promovarea utilizării legale a operelor intelectuale în beneficiul publicului larg.

Referințe bibliografice:

1. LEGE Nr. 160 din 20-07-2017 cu privire la biblioteci. Publicat: 18-08-201. In: *Monitorul Oficial*, nr. 301-315 art. 529. Modificat LP156 din 09.06.22, MO194-200/01.07.22 art.358; în vigoare 01.07.22 [online] [citat 28 sept. 2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133348&lang=ro#
2. LEGE Nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație. Abrogată prin LP148 din 09.06.23. In: *Monitorul Oficial*, nr 234/08.07.23, art.410; în vigoare 08.01.24. [online] [citat 28 sept. 2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137924&lang=ro#
3. *LEGE Nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal* [online] [citat 28 sept. 2023]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/340495/>
4. LEGE nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Abrogată prin LP230 din 28.07.22. In: *Monitorul Oficial*, nr 278-282/09.09.22, art.578; în vigoare 09.10.22 [online] [citat 28 sept. 2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95282&lang=ro
5. *Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice* [online] [citat 28 sept. 2023]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/index.php?option=com_content&view=article&id=117&Itemid=363&lang=ro